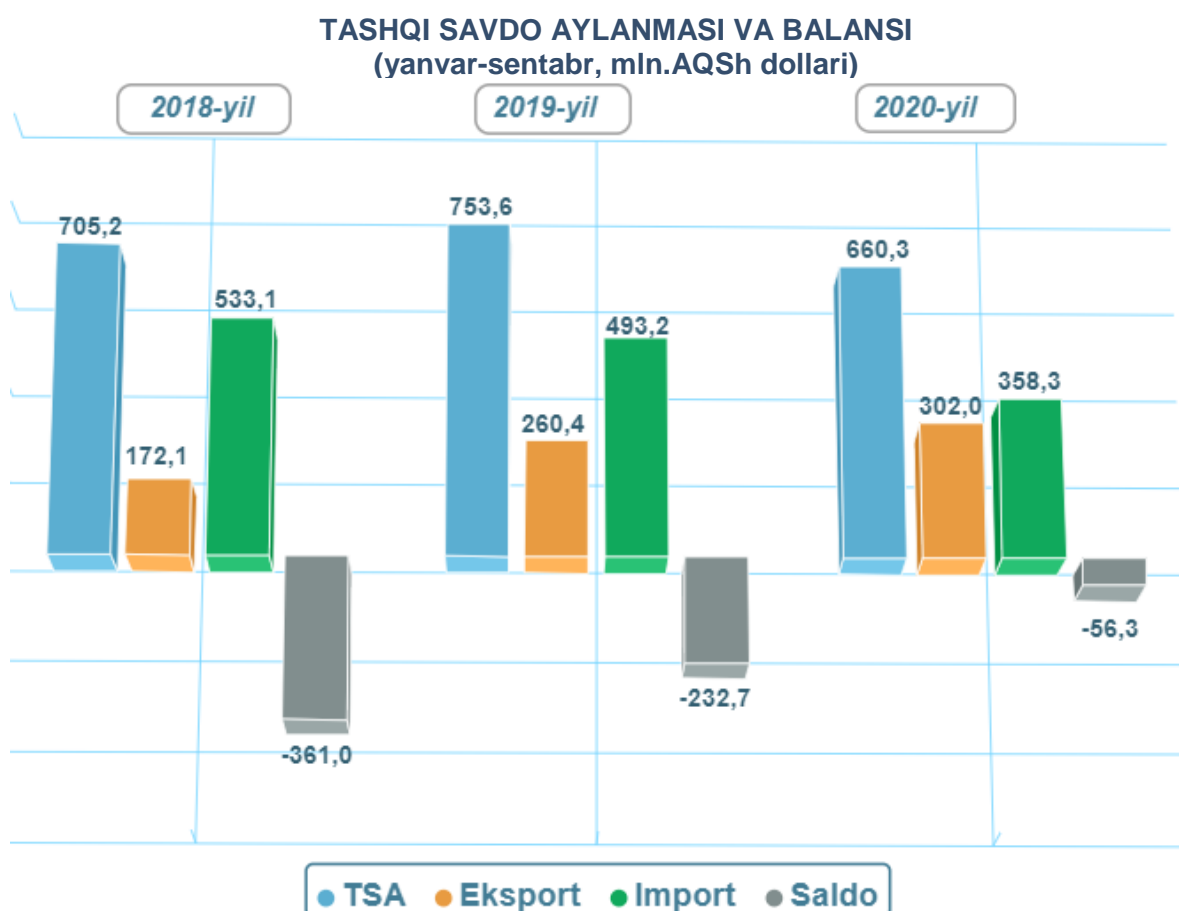

NAMANGAN VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI (2020- yil yanvar-sentyabr oylari uchun dastlabki ma'lumot)

Viloyatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o'z ta'sirini o'tkazadi.

2020- yil yanvar-sentabr oylari yakuni bilan viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 660,3 mln.AQSh dollarini tashkil etib, 2019- yilning mos davriga nisbatan 93,3 mln.AQSh dollariga kamaydi.

Ma'lumot uchun: Namangan viloyati tovarlar tashqi savdosi statistika ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keying o'rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o'rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

TSA da eksport hajmi 302,0 mln.AQSh dollariga (16,0 % ga ko`paydi) va import hajmi 358,3 mln.AQSh dollariga (27,3 % ga kamaydi) yetdi. Hisobot davrida – 56,3 mln. AQSh dollari qiymatida passiv tashqi savdo balansi qayd etildi.

**NAMANGAN VILOYAT
BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO`LGAN DAVLATLAR
(2020- yil yanvar-sentabr, mln.AQSh dollari, ulushi, % da)**

Top-10 davlatlar	TSA	Eksport	Import	Ulushi, % da
Rossiya Federatsiyasi	162,7	99,2	63,5	24,6
Xitoy Xalq Respublikasi	150,9	25,7	125,2	22,9
Qirg'iz Respublikasi	94,7	89,1	5,6	14,3
Qozog`iston	81,1	38,5	42,6	12,3
Turkiya	39,5	11,5	28,0	6,0
Germaniya	14,4	3,3	11,1	2,2
Respublika Koreya	13,1	0,2	12,9	2,0
Shveysariya	12,1	0,0	12,1	1,8
Hindiston	8,8	0,2	8,5	1,3
Ukraina	8,7	6,7	2,0	1,3

So`nggi yillarda hukumatimiz tomonidan sanoat tuzilmasini diversifikatsiya qilishda, eksportni qo`llab-quvvatlash, import o`rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarishni yanada oshirilishi natijasida, eksport tarkibida sezilarli o`zgarishga erishildi.

Namangan viloyati, jahonning 72 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Rossiya Federatsiyasida (24,6 %), Xitoy Xalq Respublikasida (22,9 %), Qirg'iz Respublikasida (14,3 %), Qozog`istonda (12,3 %), Turkiyada (6,0 %), Germaniya (2,2 %) va Respublika Koreya (2,0 %) qayd etilgan.

Shuningdek, qo`shni davlatlar bilan o`zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko`rish mumkin.

Xususan, qo`shni davlatlar Qozog`iston va Qirg`iz Respublikalari bilan TSA da so`nggi yillarda katta o`zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so`nggi uch yilda TSA Qirg`iziston va Qozg`iston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda.

Boshqa davlatlar (qo`shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Rossiya, Xitoy, Turkiya va Shveysariya davlatlari hissasiga to`g`ri kelgan.

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo`yicha 20 ta yirik hamkor-davlatlar orasidan oltita davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Rossiya Federatsiyasi (162,6 mln.AQSh.dollari), Xitoy Xalq Respublikasi (146,8 mln.AQSh.dollari), Qirg`iz Respublikasi (93,6 mln.AQSh.dollari), Qozog`iston (81,0 mln.AQSh.dollari), Turkiya (39,3 mln.AQSh.dollari) va Germaniya (14,4 mln.AQSh.dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 14 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

**NAMANGAN VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN
TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-sentabr, ming.AQSh.dollari)**

Davlatlar	2018- y.	2019- y.	2020- y.
Rossiya Federatsiyasi	126127,4	149295,8	162644,1
Eksport	77117,4	92702,9	99179,0
Import	49010,0	56592,9	63465,1
Saldo	28107,4	36110,0	35713,9
Xitoy Xalq Respublikasi	133364,4	182229,2	146775,2
Eksport	26594,7	32546,8	25691,3
Import	106769,7	149682,4	121083,9

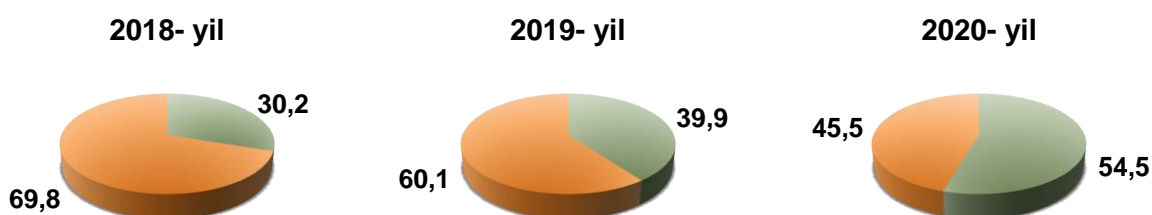
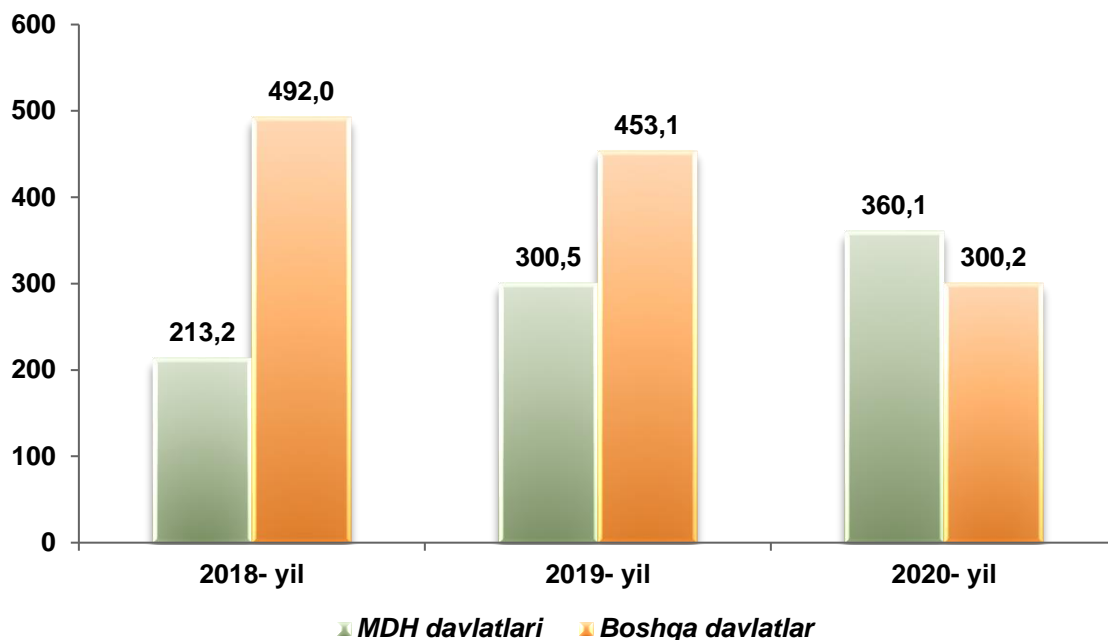
Davlatlar	2018- y.	2019- y.	2020- y.
Saldo	-80175,0	-117135,6	-95392,6
Qirg`iziston Respublikasi	9089,4	67711,6	93603,5
Eksport	6754,9	64788,1	88116,1
Import	2334,5	2923,5	5487,4
Saldo	4420,4	61864,6	82628,7
Qozog`iston	56724,3	61701,7	80955,1
Eksport	37297,5	27519,5	38444,6
Import	19426,8	34182,2	42510,6
Saldo	17870,7	-6662,6	-4066,0
Turkiya	100214,8	105955,2	39314,4
Eksport	4003,3	14839,0	11408,9
Import	96211,4	91116,1	27905,5
Saldo	-92208,1	-76277,1	-16496,6
Germaniya	39438,8	20197,4	14350,3
Eksport	1449,2	4524,7	3263,1
Import	37989,6	15672,8	11087,2
Saldo	-36540,4	-11148,1	-7824,0
Koreya Respublikasi	11210,4	15860,4	12510,3
Eksport	426,8	258,2	197,8
Import	10783,6	15602,3	12312,5
Saldo	-10356,8	-15344,1	-12114,6
Shveysariya	1174,2	763,6	12125,9
Eksport	493,8	-	-
Import	680,5	763,6	12125,9
Saldo	-186,7	-763,6	-12125,9
Hindiston	9848,3	9913,3	8725,0
Eksport	1189,5	1148,4	217,1
Import	8658,8	8764,9	8507,9
Saldo	-7469,4	-7616,5	-8290,8

Davlatlar	2018- y.	2019- y.	2020- y.
Ukraina	12319,0	11867,8	8661,6
Eksport	3391,4	5732,0	6678,2
Import	8927,6	6135,8	1983,4
Saldo	-5536,1	-403,9	4694,8
Malayziya	832,4	4413,2	7290,2
Eksport	-	-	-
Import	832,4	4413,2	7290,2
Saldo	-832,4	-4413,2	-7290,2
Yaponiya	107109,8	37305,5	7212,0
Eksport	-	22,3	31,6
Import	107109,8	37283,2	7180,5
Saldo	-107109,8	-37261,0	-7148,9
Polsha	4873,8	8031,0	6699,9
Eksport	615,1	2363,2	5097,9
Import	4258,7	5667,8	1602,0
Saldo	-3643,7	-3304,6	3495,9
Tojikiston	418,6	1285,1	4780,1
Eksport	347,0	649,3	3577,0
Import	71,6	635,8	1203,1
Saldo	275,4	13,5	2374,0
Turkmaniston	3519,6	2912,1	4332,0
Eksport	470,9	757,1	2510,2
Import	3048,7	2155,0	1821,9
Saldo	-2577,8	-1397,9	688,3
Italiya	8837,8	4978,5	3905,8
Eksport	301,7	482,9	1367,8
Import	8536,1	4495,6	2538,0
Saldo	-8234,5	-4012,7	-1170,2
Fransiya	1173,8	645,7	3561,4

Davlatlar	2018- y.	2019- y.	2020- y.
Eksport	-	105,4	-
Import	1173,8	540,3	3561,4
Saldo	-1173,8	-434,8	-3561,4
Vengreiya	1480,0	490,9	2968,1
Eksport	-	-	-
Import	1480,0	490,9	2968,1
Saldo	-1480,0	-490,9	-2968,1
Pokiston	8606,8	863,4	2550,4
Eksport	2278,5	117,9	2533,3
Import	6328,3	745,5	17,1
Saldo	-4049,8	-627,6	2516,1
Eron	2738,5	5144,9	2318,3
Eksport	164,4	1003,0	529,9
Import	2574,1	4141,9	1788,3
Saldo	-2409,7	-3138,9	-1258,4

Viloyatda tashqi savdoni qo`llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo`yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida, 2020- yil yanvar-sentabr oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 54,5 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2019- yilga nisbatan ulushi 19,8 % ga oshgan.

NAMANGAN VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA
MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAV-LATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-sentabr, mln.AQSh dollari, ulushi, % da)

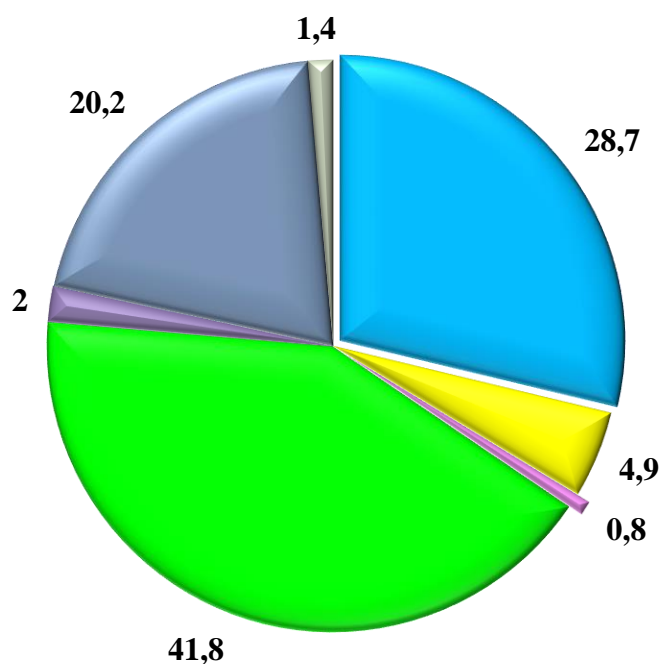
Boshqa xorijiy davlatlarning TSA si 2020- yil yanvar-sentabr oylarida 2019- yilning shu davriga nisbatan kamaydi (33,7 % ga) va jami TSA dagi ulushi 45,5 % ni tashkil etdi.

NAMANGAN VILOYATINING EKSPORTI (2020-yil yanvar-sentyabr)

Joriy yilning yanvar-sentabr oylarida viloyatning eksportyorlar soni 414 tani tashkil etib, ular tomonidan 302,0 mln.AQSh.dollari (qimmatbaho metallar eksportidan tashqari) qiymatidagi (2019- yilning mos davriga nisbatan 16,0 % ga ko`paydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta`minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 98,6 % ni tashkil etib, ular Sanoat tovarlari (41,8 %), Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (28,7 %) va Turli xil tayyor buyumlar (20,2 %) hissasiga to`g`ri kelmoqda.

XSST BO`YICHA EKSPORT TARKIBI
(2020- yil yanvar-sentabr, ulushi, % da)

- Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar
- Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari
- Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar
- Sanoat tovarlari
- Mashinalar va transport asbob-uskunalari
- Turli xil tayyor buyumlar
- Xizmatlar

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI
(2020- yil yanvar-sentabr)

XSST tarkibi	Mln.AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami eksport	302,0	242,9	59,1	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	86,8	76,8	10,0	28,7	31,6	16,9
Ichimliklar va tamaki	0,1	-	0,05	-	-	0,1
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	14,7	11,8	3,0	4,9	4,9	5,0
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	0,04	0,04	-	-	-	-
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	-	-	-	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	2,4	2,3	0,1	0,8	1,0	0,2
Sanoat tovarlari	126,3	87,8	38,5	41,8	36,2	65,2
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	6,2	6,0	0,1	2,0	2,5	0,2
Turli xil tayyor buyumlar	61,1	55,5	5,5	20,2	22,9	9,3
Xizmatlar	4,3	2,5	1,8	1,4	1,0	3,1

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yo`nalishi bo`yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi oziq-ovqat mahsulotlariga to`g`ri kelmoqda, keyingi o`rinlarda eksport hajmi bo`yicha asosan yengil sanoat tovarlari, qora va rangli metallar, mashina va asbob-uskunalar va kimyo mahsulotlariga to`g`ri kelmoqda.

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA TOVAR
VA XIZMATLAR EKSPORTINING O`SISH SUR`ATLARI (2020- yil yanvar-sentabr)**

XSST tarkibi	2019- yilning yanvar-iyun ga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	116,0	124,4	90,8
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	97,5	91,8	186,0
Ichimliklar va tamaki	74,3	36,7	3,7 m.
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	2,4 m.	3,6 m.	101,6
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	1,7	1,7	-
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	1,0	1,0	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	12,2 m.	19,9 m.	134,5
Sanoat tovarlari	128,5	159,8	88,9
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	51,2	92,9	2,6
Turli xil tayyor buyumlar	139,3	143,3	109,1
Xizmatlar	51,9	45,4	64,7

Hisobot davrida metallar, kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar, nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari, Ichimliklar va tamaki, turli xil tayyor buyumlar va sanoat tovarlari boshqa tovarlarning eksporti tez sur`atlar bilan o`shdi, pasayish asosan Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar, Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar va Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlarning eksportida kuzatildi.

2020- yil yanvar-sentabr oylarida boshqa mamlakatlarga eksport qilinadigan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili, 2019- yilning yanvar-sentabr oylariga nisbatan sanoat mahsulotlari va mashina va asbob-uskunalar kamayganligi kuzatildi.

**EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI
(yanvar-sentabr, % da)**

XSST tarkibi	2018- y.	2019- y.	2020- y.
Jami	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	31,0	34,2	28,7
Ichimliklar va tamaki	0,1	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	3,0	2,4	4,9
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	-	0,9	-
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	0,4	0,1	0,8
Sanoat tovarlari	41,4	37,7	41,8
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	1,3	4,6	2,0
Turli xil tayyor buyumlar	18,5	16,8	20,2
Xizmatlar	4,4	3,2	1,4

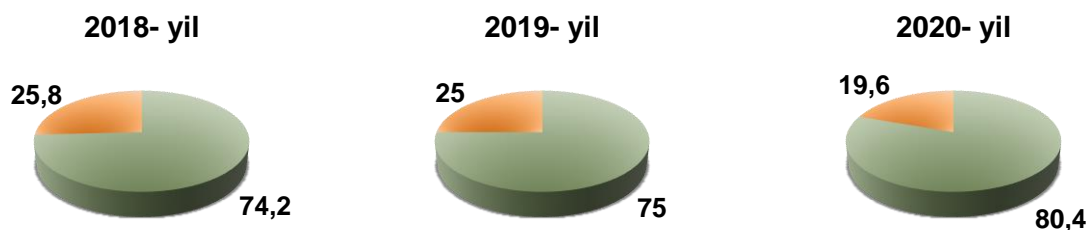
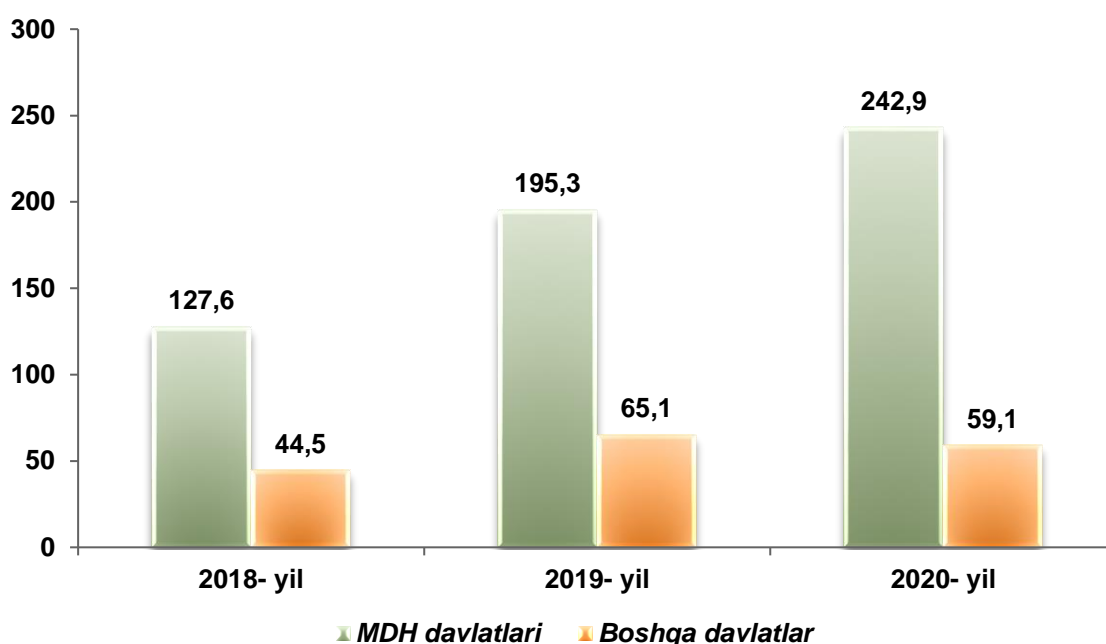
**XSST BO`LIMI BO`YICHA
AYRIM MAHSULOTLAR EKSPORTI TARKIBI
(2020 yil yanvar-sentabr)**

XSST bo`limi nomi	Ming.AQSH. dolr	2019- yilning mos davriga nisbatan, %
Hayvon va o'simlik moylari, yog'lar va mumlar		
Xom, tozalangan yoki fraktsiyalangan o'simlik moylari va yog'lari	0,1	2,5
Mashina va transport uskunalari		
Avtoulavlar (havo podushkalaridagi transport ham kiradi)	110,8	4,7
Telekommunikatsiya, ovoz yozish va ovozni ko'paytirish uchun asboblari va uskunalari	0,4	100,0
Ish yuritish va ma'lumotlarni avtomatik ravishda qayta ishlash uskunalari	25,6	100,0
Metallni qayta ishlash uchun mashinalar	68,5	121,7 m.
Maxsus tarmoqlar uchun maxsus ishlab chiqarilgan mashinalar	204,1	14,4
Maxsus bo'lmagan sanoat mashinalari va jihozlari va boshqalar.	557,7	27,2
Boshqa joylarda tasniflanmagan elektr mashinalar, apparatlar va jihozlar va ularning elektr qismlari (shu jumladan, boshqa joylarda tasniflanmagan elektr maishiy texnika uchun elektr bo'lmagan qismlar)	5023,0	81,3
Energiya ishlab chiqaruvchi mashinalar va uskunalari	161,0	21,2 m.
Mineral yoqilg'i, moylash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Yog', neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	39,5	1,7
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	88,3	74,3
Oziq-ovqat va tirik hayvonlar		
Tirik hayvonlar, 03-bo'limga kiritilgan hayvonlardan tashqari	628,5	87,5
Hububot va undan olinadigan mahsulotlar	2291,7	4,8 m.
Hayvonlarga ozuqa (ishlov berilmagan donalardan tashqari)	31,7	100,0
Qahva, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	823,1	34,0
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	471,8	70,4
Go'sht va go'sht mahsulotlari	0,0	0,1
Sabzavotlar va mevalar	80155,3	94,5
Turli xil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlari	25,8	18,8
Shakar, shakar mahsulotlari va asal	369,5	11,8 m.
Sanoat tovarlari		
Qog'oz, karton va qog'oz pulpa, qog'oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	277,7	145,2
Metall buyumlar	13132,5	16,1 m.

Mantar va yog'ochdan ishlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	377,9	24,9 m.
Teri, tayyor charm buyumlar, masalan, mo'ynalar	3157,4	46,8
Metall bo'lmagan mineral mahsulotlar, masalan.	1346,8	1275,4 m.
Kauchuk mahsulotlari	169,9	94,4 m.
To'qimachilik iplari, matolar, tayyor mahsulotlar va boshqalar	107489,7	118,8
Rangli metallar	13,4	100,0
Quyma temir va po'lat	152,8	17,3 m.
Turli xil tayyor mahsulotlar		
Boshqa toifalarga kiritilmagan sanitariya-tesisat, isitish va yoritish uskunalari uchun binolarni, armatura va fiksajlarni to'sib qo'yig	111,9	192,8
Sayohat materiallari, sumkalar va shunga o'xshash idishlar	171,0	5,7 m.
Mebel va jihozlar, ko'rpa-to'shaklar, zambil, to'shak tayanchlari, yostiqlar va shunga o'xshash yostiqli mebellar	607,4	179,5 m.
Oyoq kiyimlari	930,9	3,0 p.
Kiyim va kiyim-kechak uchun aksessuarlar	57458,2	133,2
Boshqa joyda tasniflanmagan turli xil tayyor mahsulotlar	1593,4	5,2 m.
Maxsus, ilmiy va boshqaruv asboblari va apparatlari, masalan.	14,5	2,8 m.
Fotosurat apparatlari, jihozlar, sarf materiallari va optik mahsulotlar, masalan. soat	5,1	100,0
Yoqilg'i tashqari, nooziq-ovqat xomashyosi		
Moyli va moyli o'simliklar	1581,2	176,9
56-bo'limga kiritilganlardan tashqari o'g'it xomashyosi va mineral xom ashyo (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	6,8	37,8 m.
Hayvon va o'simliklardan kelib chiqqan xom ashyo, masalan.	10259,2	4,3 m.
To'qimachilik tolalari (ustki va boshqa taralgan junlardan tashqari) va ularning chiqindilari (ip yoki matoga qayta ishlanmagan)	2902,3	102,1
Xizmatlar		
Sayohat	444,2	44,9
Transport xizmatlari	2896,5	47,4
Moliyaviy xizmatlar	973,9	80,0
Kimyoviy moddalar va shunga o'xshash mahsulotlar		
Bo'yoqlar va taninlar va bo'yoqlar	213,8	100,0
Tibbiy va farmatsevtika mahsulotlari	1948,4	23,6 m.
Anorganik kimyoviy moddalar	19,2	100,0
Birlamchi bo'lmagan plastik	95,3	162,9
Birlamchi shakldagi plastmassalar	29,9	100,0
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy moddalar va mahsulotlar	33,6	2,0 m.
Efir moylari, resinoidlar va parfyumeriya moddalari; tualetga tayyorgarlik, jilolash va yuvish vositalari	90,3	2,1 m.

So`nggi uch yilda MDH mamlakatlarga eksport hajmi oshdi va ularning jami eksportdagi ulushi 2019- yil yanvar-sentabrda 74,2 % dan 2020- yil yanvar-sentabrda 80,4 % ga yetdi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi 19,6 % ni tashkil etdi.

**MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR
VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI**
(yanvar-sentabr, mln.AQSh.dollari, ulushi, % da)

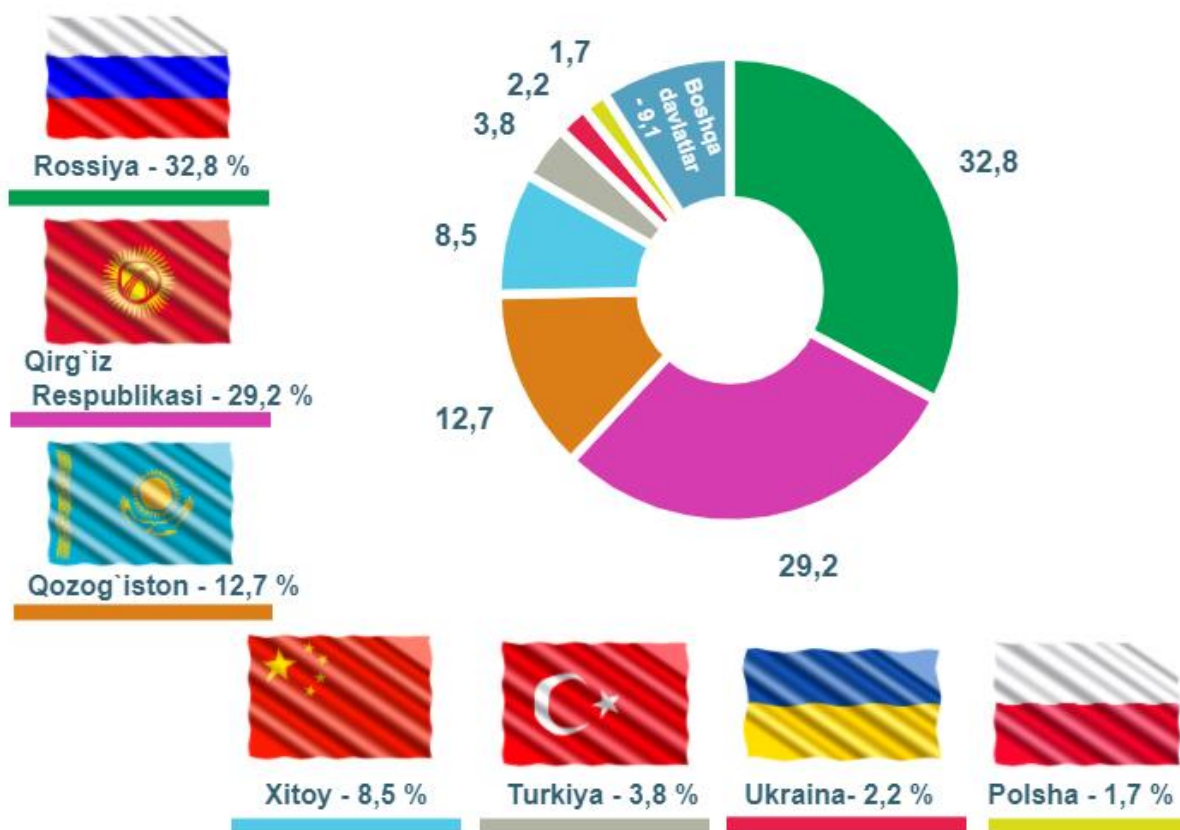
2020- yilning yanvar-sentabr oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo`yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Rossiya Federatsiyasi (eksport umumiy hajmining 32,8 %), Qirg`iz Respublikasi (29,2 %), Qozog`iston (12,7 %), Xitoy Xalq Respublikasi (8,5 %), Turkiya (3,8 %) va Ukraina (2,2 %), Polsha (1,7 %) davlatlari

saqlanib qolmoqda, hamda ularning jami eksportdagi ulushi 90,9 foizni tashkil etmoqda.

Tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha yettita asosiy hamkor davlatlardan Rossiya Federatsiyasi eksportdagi ulushi bo'yicha peshqadamlikni saqlab qolmoqda.

Hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha geografiyasi 2019- yining mos davriga nisbatan 48 davlatdan 44 davlatga kamaydi.

**NAMANGAN VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR-NING ULUSHI
(2020- yil yanvar-sentabr, % da)**

**TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTIDAGI YIGIRMATA
YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-sentabr)**

Davlatlar	Ming.AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.
Rossiya Federatsiyasi	92702,9	99179,0	120,2	107,0	1	1
Qirg'iz Respublikasi	64788,1	88116,1	9,6 m.	136,0	2	2
Qozog'iston	27519,5	38444,6	73,8	139,7	4	3
Xitoy Xalq Respublikasi	32546,8	25691,3	122,4	78,9	3	4
Turkiya	14839,0	11408,9	3,7 m.	76,9	5	5
Ukraina	5732,0	6678,2	169,0	116,5	6	6
Polsha	2363,2	5097,9	3,8 m.	2,2 m.	8	7
Tojikiston	649,3	3577,0	187,1	5,5 m.	13	8
Germaniya	4524,7	3263,1	3,1 m.	72,1	7	9
Pokiston	117,9	2533,3	5,2	21,5 m.	20	10
Turkmaniston	757,1	2510,2	160,8	3,3 m.	12	11
Afg'oniston	352,9	2071,9	10,2	5,9 m.	18	12
Belarus Respublikasi	1348,3	1685,2	100,7	125,0	10	13
Italiya	482,9	1367,8	160,1	2,8 m.	16	14
Iroq	628,8	1354,7	3,1 m.	2,2 m.	14	15
Portugaliya	1421,6	964,0	100,0	67,8	9	16
Moldova Respublikasi	1045,5	912,1	136,7	87,2	11	17
Ozarbajjon	486,5	699,3	100,0	143,7	15	18
BAA	368,0	630,5	3,8 m.	171,3	17	19
Gruziya	262,1	564,1	2,1 m.	2,2 m.	19	20

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar, sanoat tovarlari va turli xil tayyor buyumlar kiradi.

**NAMANGAN VILOYATINING AYRIM DAVLATLAR BILAN EKSPORT TARKIBI
(2020- yil yanvar-sentabr, ulushi % da)**

XSST tarkibi	Rossiya Federatsiyasi		Qirg`iz Respublikasi		Qozog`iston		Xitoy Xalq Respublikasi	
	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.
Jami eksport	92702,9	99180,4	64981,6	89122,3	27532,7	38470,0	32546,8	25691,3
shu jumladan:								
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	3,8	-	-	0,1	8,4	-	-	-
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	6177,5	4876,0	60,4	1083,9	-	46,4	76,1	-
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	2369,3	38,1	-	1,4	-	-	-	-
Ichimliklar va tamaki	9,3	-	27,6	6,2	29,5	-	-	-
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	9712,6	11617,2	53493,9	31016,0	18293,3	29008,4	783,4	891,5
Sanoat tovarlari	40854,6	53605,5	4612,5	22281,6	4669,9	4512,6	30270,9	23706,5
Turli xil tayyor buyumlar	28163,7	26641,8	4045,2	22615,0	3867,3	3773,2	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	146,2	70,7	2518,1	11072,8	594,0	415,4	1412,9	1093,2
Xizmatlar	5266,0	2330,6	178,7	145,9	56,9	22,4	3,5	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	-	0,4	45,1	899,4	13,4	691,5	-	-

Xizmatlar eksporti hajmi 4314,6 ming.AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 1,4 % ini tashkil etib, 2019- yilning mos davriga nisbatan 48,1 % ga kamayganligi kuzatildi.

TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

To`qimachilik mahsulotlari eksporti hajmining oshishi bevosita paxta xomashyosi o`rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo`shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlarning natijasi ekanini ko`rish mumkin. Jumladan, joriy yilda 165 505,0 ming.AQSh dollarlik to`qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 54,8 % ini tashkil etdi va o`tgan yilga nisbatan 2,9 % ga o`tdi.

Eksport qilingan to`qimachilik mahsulotlari paxta iplari (31,7 %), tayyor trikotaj kiyimlari (25,7 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan 228 turdagi to`qimachilik mahsulotlari eksport qilindi.

TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARINI EKSPORT TUZILISHI DINAMIKASI (yanvar-sentabr ulushi, % da)

Tovar nomi	2018- y.	2019- y.	2020- y.
Paxta, shoyi va to'quv bo'lmagan materiallar, arqon buyumlari	1612,5	1308,1	1480,8
Tayyor naqshli kiyimlar	24301,9	29599,1	42453,6
Tayyor tikuv kiyimlari	6742,3	12963,2	14643,4
Paxtadan tikilgan iplar	1,4	-	1,1
Gilam va boshqa to`qimachilik pol qoplamalari	-	-	0,2

Tovar nomi	2018- y.	2019- y.	2020- y.
Boshqa uy qurilishi matolari, latta-putta	11230,6	18419,1	30024,8
Boshqa o'simlik to'qimachilik tolalari	-	-	4,5
Boshqa tovarlar	1428,2	1202,3	1270,7
Paxta iplari	32884,3	51652,7	52462,9
Paxta matolari	11384,0	13820,0	15762,6
Trikotaj mato	3469,2	3307,8	5184,6
Ipak va ipak buyumlari	5250,5	2880,6	2215,9
Jun va jun mahsulotlari	-	8,2	-

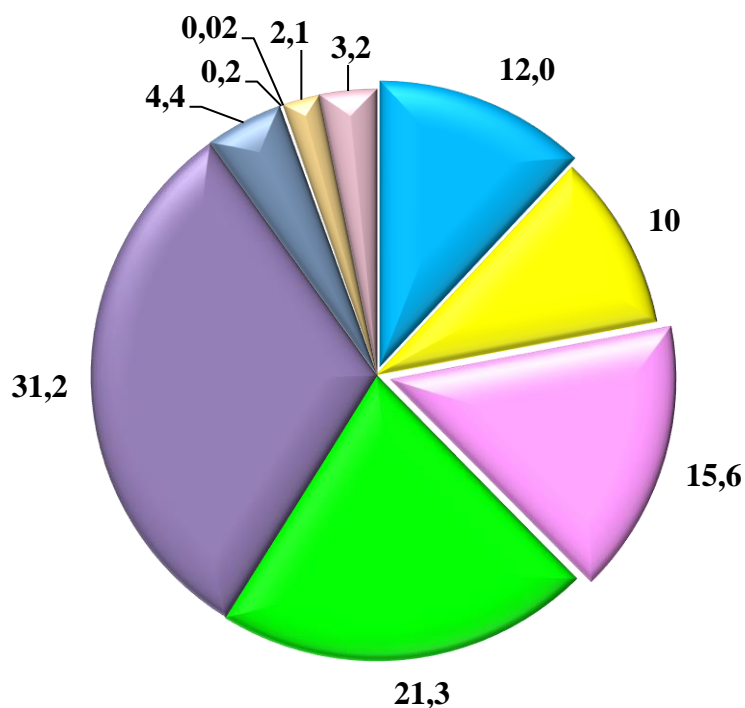
Viloyatning to'qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag'batlantirish borasidagi amaliy ishlari natijasida, viloyatimizning ushbu sohadagi salohiyati oshib bormoqda.

NAMANGAN VILOYATINING IMPORTI (2020-yil yanvar-sentyabr)

2020- yil yanvar-sentabr oylarida import hajmi 358,3 mln.AQSh dollarini va 2019- yilning mos davriga nisbatan 72,7 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulushi, mashinalar va transport asbob-uskunolari (31,2 %), sanoat tovarlari (21,3 %) hamda kimyoviy vositalari (15,6 %) hisobiga to`g`ri keldi.

XSST BO`LIMI BO`YICHA IMPORT TARKIBI
(2020- yil yanvar-sentabr, ulushi, % da)

- Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar
- Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari
- Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar
- Sanoat tovarlari
- Mashinalar va transport asbob-uskunolari
- Turli xil tayyor buyumlar
- Xizmatlar
- Ichimliklar va tamaki
- Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar
- Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar

Tovar va xizmatlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2020-yilning yanvar-sentabr oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 134,9 mln.AQSh dollariga kamaydi va 358,3 mln.AQSh dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 0,2 mln.AQSh dollariga yetdi.

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI
(2020- yil yanvar-sentabr)**

XSST tarkibi	Mln.AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami import	358,3	117,3	241,0	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	42,9	25,2	17,7	12,0	21,5	7,3
Ichimliklar va tamaki	0,1	0,0	0,1	0,02	0,0	0,04
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	35,7	30,5	5,2	10,0	26,0	2,1
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	7,7	7,3	0,3	2,1	6,3	0,1
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	11,4	5,3	6,0	3,2	4,6	2,5
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	55,9	11,9	44,0	15,6	10,1	18,3
Sanoat tovarlari	76,3	28,0	48,3	21,3	23,9	20,0
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	111,8	7,1	104,7	31,2	6,1	43,4
Turli xil tayyor buyumlar	15,9	1,7	14,2	4,4	1,4	5,9
Xizmatlar	0,7	0,2	0,6	0,2	0,1	0,2

Importning eng katta ulushi, jumladan, Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (21,5 %), Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari (26,0 %) hamda Sanoat tovarlari (23,9 %) MDH mamlakatlariga to`g`ri keladi, boshqa xorijiy mamlakatlarga esa eng katta ulush mashinalar va transport asbob-uskunolari (43,4 %) va kimyo mahsulotlari va buyimlari (20,0 %), hissasiga to`g`ri keladi

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN
IMPORT TARKIBI 2019- yilga nisbatan %
(2020- yil yanvar-sentabr)

XSST tarkibi	2019- yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	72,7	111,4	62,1
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	85,8	87,4	83,5
Ichimliklar va tamaki	180,1	0,0	180,1
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	180,6	176,5	208,9
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	248,1	313,9	44,6
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	412,1	576,5	328,7
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	81,8	85,4	80,9
Sanoat tovarlari	92,3	91,5	92,7
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	46,2	69,3	45,1
Turli xil tayyor buyumlar	67,9	186,7	63,1
Xizmatlar	87,0	129,9	79,5

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko`rsatdiki, 2019- yilning mos davriga nisbatan Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar importining ulushi 10,1 % dan 12,0 % gacha o`sdi, mashina va asbob-uskunalar 49,1 % dan 31,2 % ga, kimyo mahsulotlari va buyimlari importining ulushi esa 13,9 % dan 15,6 % ga kamaydi.

**IMPORT TARKIBI DINAMIKASI
(2020- yil yanvar-sentabr, ulushi, % da)**

XSST tarkibi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Jami	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	8,7	10,1	12,0
Ichimliklar va tamaki	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	3,9	4,0	10,0
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	0,4	0,6	2,1
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	1,1	0,6	3,2
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	9,8	13,9	15,6
Sanoat tovarlari	14,3	16,8	21,3
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	60,0	49,1	31,2
Turli xil tayyor buyumlar	1,7	4,8	4,4
Xizmatlar	0,1	0,2	0,2

**XSTT BO`YICHA IMPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI MAHSULOTLAR TARKIBI
(2020- yil yanvar-sentabr 2019- yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan)**

XSST bo`limi nomi	Ming.AQSH. dolr	2019- yilning mos davriganisbatan, %
Hayvon va o'simlik moylari, yog'lar va mumlar		
Qayta ishlangan hayvonot va o'simlik moylari; hayvon va o'simlik mumlari; boshqa joylarda tasniflanmagan hayvonot va o'simlik yog'lari va yog'laridan texnik aralashmalar va preparatlar	3042,3	151,6
Hayvonlarning yog'lari va yog'lari	27,4	78,5
Xom, tozalangan yoki fraktsiyalangan o'simlik moylari va yog'lari	8284,4	1160,2
Mashina va transport uskunalari		
Avtoulovlar (hovercraft ham kiradi)	8213,5	45,0
Telekommunikatsiya, ovoz yozish va ovozni ko'paytirish uchun asboblari va uskunalari	201,7	33,7
Ish yuritish va ma'lumotlarni avtomatik ravishda qayta ishlash uskunalari	43,3	5,9
Metallni qayta ishlash uchun mashinalar	4767,8	118,8
Maxsus tarmoqlar uchun maxsus ishlab chiqarilgan mashinalar	44981,3	42,3
Maxsus bo'lmagan sanoat mashinalari va jihozlari va boshqalar.	29801,4	88,5
Boshqa transport uskunalari	1,0	636,7
Boshqa joylarda tasniflanmagan elektr mashinalar, apparatlar va jihozlar va ularning elektr qismlari (shu jumladan, boshqa joylarda)	14980,7	36,7

tasniflanmagan elektr maishiy texnika uchun elektr bo'lmagan qismlar)

Energiya ishlab chiqaruvchi mashinalar va uskunalar	8336,7	22,4
Mineral yoqilg'i, moylash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Tabiiy va sun'iy gaz	99,1	5475,2
Yog', neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	5853,9	368,3
Ko'mir, koks va briketlar	1723,9	114,7
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	89,3	180,1
Oziq-ovqat va tirik hayvonlar		
Tirik hayvonlar, 03-bo'limga kiritilgan hayvonlardan tashqari	4963,7	32,6
Hububot va undan olinadigan mahsulotlar	11536,9	91,8
Hayvonlarga ozuqa (ishlov berilmagan donalardan tashqari)	4471,2	71,5
Qahva, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	7912,7	79,9
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	2809,9	1345,1
Go'sht va go'sht mahsulotlari	2958,1	475,8
Sabzavotlar va mevalar	764,9	67,2
Turli xil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlari	2508,1	285,9
Baliqlar (dengiz sutemizuvchilar emas), qisqichbaqasimonlar, mollyuskalar va suvdagi umurtqasiz hayvonlar va ulardan tayyorlanadigan mahsulotlar	1111,2	200,3
Shakar, shakar mahsulotlari va asal	3860,7	144,8
Sanoat tovarlari		
Qog'oz, karton va qog'oz pulpa, qog'oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	6299,9	99,5
Metall buyumlar	6381,8	47,6
Mantar va yog'ochdan ishlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	8632,7	71,6
Teri, tayyor charm buyumlar, masalan, mo'ynalar	2,8	774,2
Metall bo'lmagan mineral mahsulotlar, masalan.	5990,6	108,3
Kauchuk mahsulotlari	1278,5	93,8
To'qimachilik iplari, matolar, tayyor mahsulotlar va boshqalar	21015,5	83,1
Rangli metallar	301,0	33,3
Quyqa temir va po'latdir	26065,2	146,5
Turli xil tayyor mahsulotlar		
Boshqa toifalarga kiritilmagan sanitariya-tesisat, isitish va yoritish uskunalari uchun binolarni, armatura va fiksajlarni to'sib qo'ying	6352,1	105,3
Sayohat materiallari, sumkalar va shunga o'xshash idishlar	1,4	4,4
Mebel va jihozlar, ko'rpa-to'shaklar, zambil, to'shak tayanchlari, yostiqlar va shunga o'xshash yostiqli mebellar	126,5	30,8
Oyoq kiyimlari	73,1	32,4
Kiyim va kiyim-kechak uchun aksessuarlar	249,3	54,1
Boshqa joyda tasniflanmagan turli xil tayyor mahsulotlar	7004,4	73,5
Maxsus, ilmiy va boshqaruv asboblari va apparatlari, masalan.	2079,7	31,4
Fotosurat apparatlari, jihozlar, sarf materiallari va optik mahsulotlar,	26,7	21,1

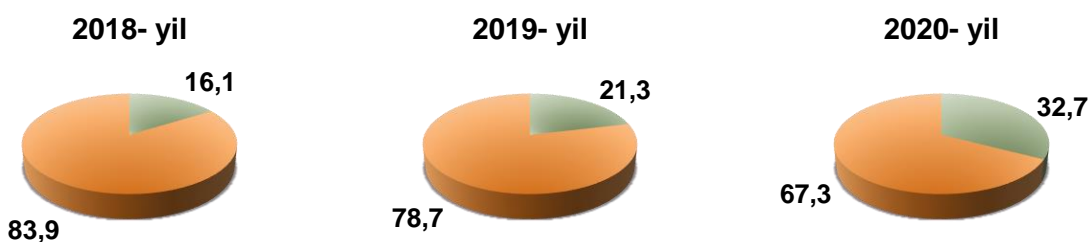
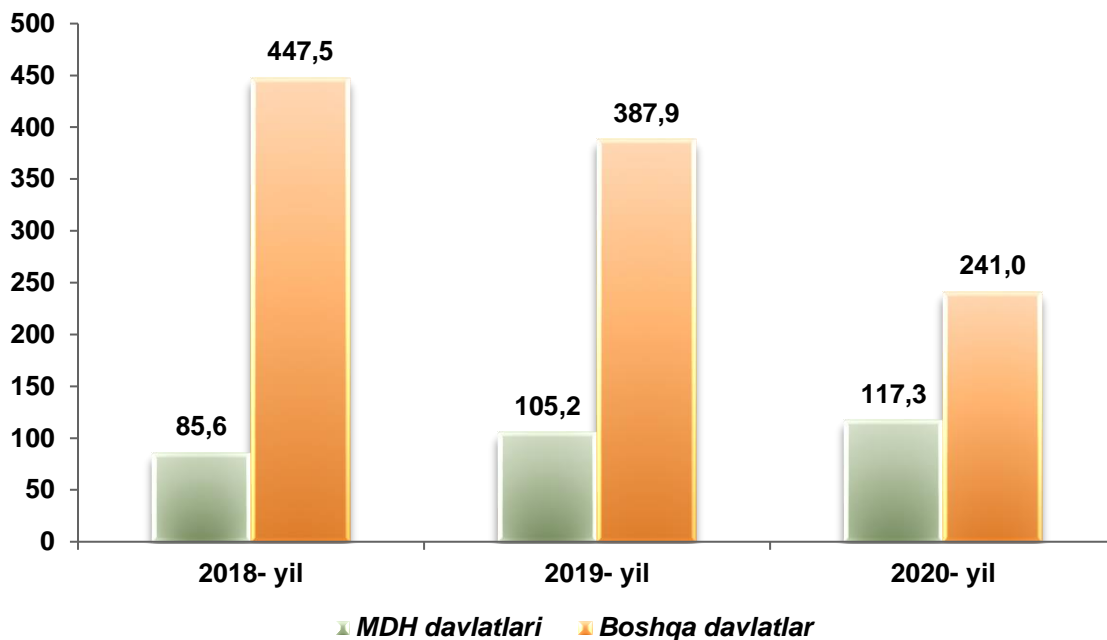
masalan. soat		
Yoqilg'i tashqari, nooziq-ovqat xomashyosi		
Pulpa va chiqindi qog'oz	413,2	81,3
Moyli va moyli o'simliklar	1269,3	75,0
Metall rudalar va metallolom	2,9	3,1
Tabiiy kauchuk (shu jumladan, sintetik kauchuk va qayta ishlangan kauchuk)	435,1	88,1
Mantar va yog'och	14377,4	103,4
56-bo'limga kiritilganlardan tashqari o'g'it xomashyosi va mineral xom ashyo (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	14826,0	1634,3
Hayvon va o'simliklardan kelib chiqqan xom ashyo, masalan.	3099,1	316,3
To'qimachilik tolalari (ustki va boshqa taralgan junlardan tashqari) va ularning chiqindilari (ip yoki matoga qayta ishlanmagan)	815,8	73,1
Xizmatlar		
Transport xizmatlari	747,4	88,4
Kimyoviy moddalar va shunga o'xshash mahsulotlar		
Bo'yoqlar va taninlar va bo'yoqlar	6045,8	89,1
Tibbiy va farmatsevtika mahsulotlari	11210,4	161,6
Anorganik kimyoviy moddalar	1740,0	67,2
Organik kimyoviy moddalar	6494,9	73,0
Birlamchi bo'lmagan plastik	1041,3	44,5
Birlamchi shakldagi plastmassalar	13959,6	95,5
O'g'itlar (272 guruhga kiritilganlardan tashqari)	4193,7	164,0
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy moddalar va mahsulotlar	10030,9	44,3
Efir moylari, resinoidlar va parfyumeriya moddalari; tualetga tayyorgarlik, jilolash va yuvish vositalari	943,4	78,3

Oziq-ovqat mahsulotlari importi hajmlarining kamayishiga Sabzavotlar va mevalar sabab buldi (67,2 % ga pasaygan), Tirik hayvonlar, 03-bo'limga kiritilgan hayvonlardan tashqari (32,6 % ga) importining kamayishi ta'sir qilgan.

Shuningdek sanoat tovarlari, Metall buyumlar (47,6 %), rangli metallar (33,3 %) importi kamayishi kuzatilgan.

So'nggi uch yil ichida MDH mamlakatlariga import hajmi oshdi va ularning umumiy hajmidagi ulushi 16,1 % dan 32,7 % gacha o'sishi kuzatildi. Mos ravishda, boshqa xorijiy mamlakatlarning umumiy import hajmidagi ulushi 83,9 % dan 67,3 % gacha pasaydi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN TOVAR
VA XIZMATLAR IMPORTI

Hisobot davri yakunlariga ko`ra, import bo`yicha hamkor davlat-lar orasida Xitoy Xalq Respublikasi umumiy import hajmida 33,8 % ulushi bilan Rossiya Federatsiyasini 17,7 % ortda qoldirgan holda, birinchi o`rinni egalladi.

TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-sentabr)

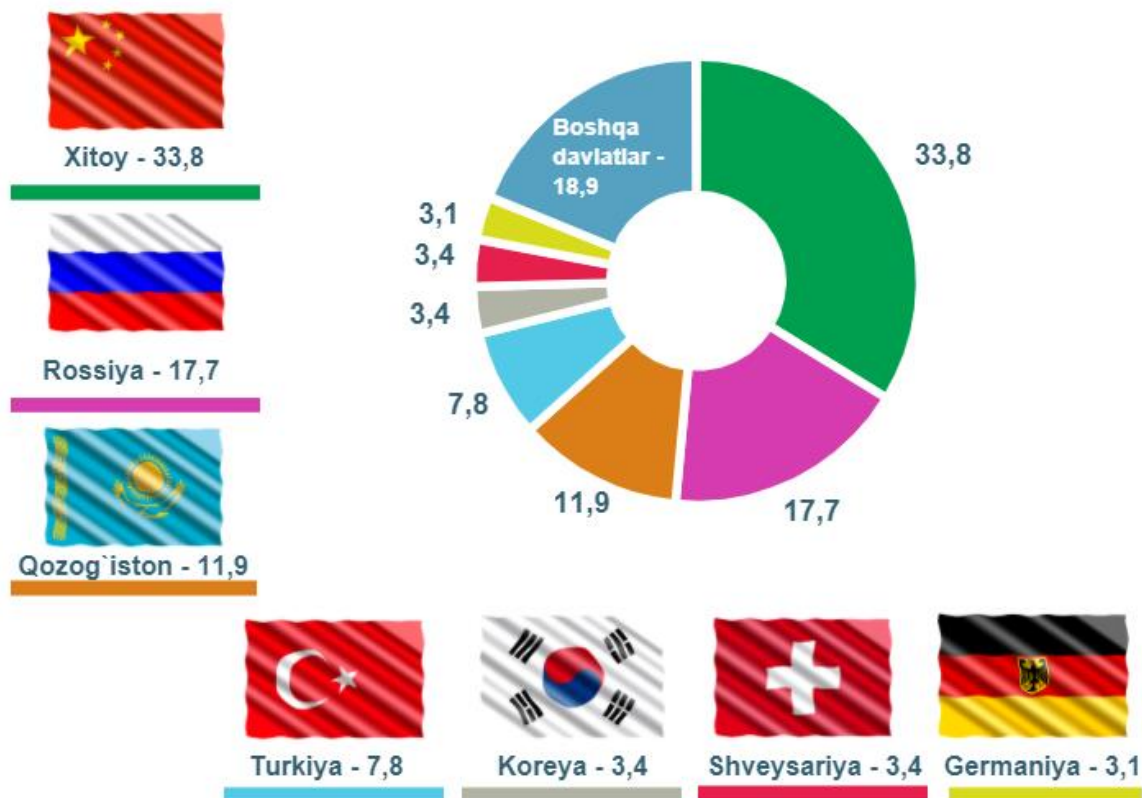
Davlatlar	Ming. AQSH dollari		O`shish sur`ati, % da		O`rni	
	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.
Xitoy Xalq Respublikasi	149682,4	121083,9	140,2	80,9	1	1

Davlatlar	Ming. AQSH dollari		O`shish sur`ati, % da		O`rni	
	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.
Rossiya Federatsiyasi	56592,9	63465,1	115,5	112,1	3	2
Qozog`iston	34182,2	42510,6	176,0	124,4	5	3
Turkiya	91116,1	27905,5	94,7	30,6	2	4
Koreya Respublikasi	15602,3	12312,5	144,7	78,9	7	5
Shvetsariya	763,6	12125,9	112,2	1588,0	18	6
Germaniya	15672,8	11087,2	41,3	70,7	6	7
Hindiston	8764,9	8507,9	101,2	97,1	8	8
Malayziya	4413,2	7290,2	530,2	165,2	12	9
Yaponiya	37283,2	7180,5	34,8	19,3	4	10
Qirg`iz Respublikasi	2923,5	5487,4	125,2	187,7	15	11
Fransiya	540,3	3561,4	46,0	659,2	19	12
Vengriya	490,9	2968,1	33,2	604,6	20	13
Italiya	4495,6	2538,0	52,7	56,5	11	14
Ukraina	6135,8	1983,4	68,7	32,3	10	15
Avstriya	3281,5	1848,1	443,3	56,3	14	16
Turkmaniston	2155,0	1821,9	70,7	84,5	17	17
Eron	4141,9	1788,3	160,9	43,2	13	18
Litva	7724,0	1777,7	231,7	23,0	9	19
Niderlandiya	2323,0	1626,5	56,5	70,0	16	20

2019- yil bilan taqqoslaganda import bo`yicha eng yuqori oltilikda o`zgarish kuzatilmadi.

2020- yil yanvar-sentabr oylari yakuni bo`yicha Namangan viloyati tomonidan 62 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

NAMANGAN VILOYAT IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR-NING ULUSHI
(2020- yil yanvar-sentabr, % da)

Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy, Rossiya Federatsiyasi, Qozog'iston, Turkiya, Shveysariya, Koreya Respublikasi va Germaniya) jami importning 81,1 % ini tashkil qiladi, bu 298 998,5 ming.AQSh dollarini tashkil etadi.

Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilangani sari va ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida mashina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o'sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy, Rossiya, Qozog`iston, Turkiya va Koreya tomonidan kiritilgan katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

Tashqi iqtisodiy faoliyat
va savdo statistikasi boshqarmasi
Tel.:(69)-226-84-95